

SAKSFRAMLEGG**Høring - finansiering av private barnehager**

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kultur- og oppvekstutvalget	28/21	31.08.2021

Behandling i Kultur- og oppvekstutvalget – 31.08.2021:

Kommunalsjefen orienterte kort om saken.
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Kultur- og oppvekstutvalget – 31.08.2021

1. Kommunedirektøren vurderer at et fast statlig tilskudd per barn direkte utbetalt fra Utdanningsdirektoratet til de private barnehagene, tilsvarende ordningen med private skoler, som den beste modellen for finansiering av private barnehager.

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunedirektøren vurderer at et fast statlig tilskudd per barn direkte utbetalt fra Utdanningsdirektoratet til de private barnehagene, tilsvarende ordningen med private skoler, som den beste modellen for finansiering av private barnehager.

Innledning:

Regjeringen har sendt på høring to finansieringsmodeller for private barnehage utarbeidet av Storberget-utvalget. Målet er at det skal gi de private barnehagene mer forutsigbarhet, og sikre at foreldrebetaling og offentlige tilskudd kommer barna til gode.

Fakta:

Utbyggingen av private barnehager skjøt fart etter barnehagereformen i 2003. Tidligere var det i stor grad små enkeltstående barnehager, nå er det i tillegg en rekke større barnehagekjeder og konsern. Flere rapporter og utredninger har pekt på at regelverket ikke er godt nok tilpasset dagens situasjon. Storberget-utvalgets rapport bekrefter at dagens finansieringssystem er tilpasset sektoren mens den var i en utbyggingsfase, og at det er behov for endringer nå som sektoren er ferdig utbygd og sektoren består av et større mangfold av barnehageaktører.

Utvalget peker på svakheten ved dagens finansieringssystem:

1. Kjedefarnehager har god økonomi med relativt solide driftsmarginer, mens små og ideelle barnehager har utfordringer med økonomien.
2. For lite åpenhet om bruken av offentlige tilskudd og foreldrebetaling
3. Systemet er komplisert, og krever mye tid og administrative ressurser både fra kommunen og private barnehager.
4. Stimulerer i for liten grad til kvalitetssatsing i barnehagene ut over nasjonale minstekrav.

Utvalget mener forutsigbarhet og langsiktighet er en forutsetning for å kunne drive gode barnehager, og at finansieringssystemet må legge til rette for at alle barn i Norge får et

godt og likeverdig barnehagetilbud. Utvalget er delt i sin tilrådning om hvilke endringer som trengs.

Lokal samhandlingsmodell - Utvalgets flertall (Utvalgsleder, Virke, KS, Fagforbundet og Utdanningsforbundet)

1. Vektlegger velferdstjenesteutvalgets analyser som viser at lønnsomheten for noen barnehager er for høy. Det kan tyde på at det er superprofitt i sektoren, det vil si at avkastningen er høyere enn det barnehageeier normalt kunne vente seg. Dette er ikke økonomisk bærekraftig og svekker legitimiteten for at private kan bidra in i sektoren.
2. Foreslår en modell hvor kommunene gis større frihet til å styre sektoren enn i dag. Modellen åpner blant annet for å gjøre lokale tilpasninger til dagens nasjonale regler. Dette innebærer at kommunene kan utforme egne lokale regler for finansiering av private barnehager.

Kvalitets-og mangfoldsmodellen - Utvalgets mindretall (Private barnehagers landsforbund PBL)

1. Vektlegger at det er stor variasjon i de offentlige tilskuddene til private barnehager, og at en stor andel private barnehager ikke har bærekraftig økonomi.
2. Foreslår et enklere finansieringssystem gjennom tydelige nasjonale regler for finansiering av private barnehager som er uavhengig av hvilken kommune barnehagen ligger i.

Tinn har per dags dato en privat barnehage, Vesletun barnehage i Atrå. De mottar tilskudd fra kommunen til drift og kapitaltilskudd og mellomlegg for redusert foreldrebetaling. I tillegg får de kompensert mellomlegget ved redusert foreldrebetaling av kommunen.

Når kommunen er med på nasjonale satsingsområder og får penger til kompetanseheving fra Utdanningsdirektoratet eller Statsforvalter, deltar Vesletuns ansatte på samme vilkår som de kommunale og kommunen dekker utgiftene.

Vurdering:

Dagens finansieringssystem er meget komplekst og gir relativt liten forutsigbarhet for kommunen og Vesletun. Tilskuddet beregnes på to år gamle regnskapstall, dvs tilskudd for 2021 beregnes ut fra kommunens regnskapstall i 2019. I tillegg beregnes det ut fra barn i barnehagen fordelt på vår og høst. Det medfører at alle organisatoriske endringer som gjøres, ikke får utslag før to år senere. Videre er det ulikt hvordan kommunene fører større byggprosjekter. I Tinn blir slike investeringer tatt med i tilskuddet, mens i andre kommuner er dette skilt som egne foretak og blir ikke tatt med i regnestykket.

For private skoler er regelverket annerledes. Der går det en sum per barn direkte fra Utdanningsdirektoratet til den private skolen.

Satser for grunnskoler godkjent etter friskolelova:

Tilskudd blir utbetalt med 85 % av følgende satser pr. elev, 1.1.2020:

Barnetrinnet   199 200,- pr elev tom 43 elever   74 000,- pr elev fra barn nr 44.

Ungdomstrinnet   206 200,- pr elev tom 43 elever   76 600,- pr elev fra barn nr 44.

Tidligere var det slik i barnehagesektoren også. Alle barnehager, både private og kommunale fikk en sum direkte ut som statstilskudd via Statsforvalter på bakgrunn av antall små og store barn pr desember året før. Det gav større grad av forutsigbarhet og likhet.

Forslaget til flertallet i høringen kan fortsatt gi et komplekst system og føre til ulikhet mellom kommuner. Fordelen er at en kan hindre at enkelte aktører tar ut stor profitt og at pengene skal styres til barnas beste. Samtidig gis kommunene mulighet til å sette vilkår for tildeling ifht i hvilken grad den private barnehage oppfyller nasjonale føringer.

Den meste modellen for finansiering av private barnehager beste hadde vært et felles system for alle kommuner som gav forutsigbarhet for kommunen og de private.

Konklusjon:

Et fast statlig tilskudd per barn direkte utbetalt fra Utdanningsdirektoratet til de private barnehagene vil være den beste modellen for finansiering av private barnehager: Tinn

kommune vurderer at tilsvarende finansieringsordning for private barnehager som den for private skoler vil forenkle og kvalitetssikrer likt tilbud i og mellom kommunene.